

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УЖГОРОДСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №12
УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ

31.08.2026

Ужгород

№ 142-од

Про затвердження Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), Порядку застосування заходів виховного впливу та Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Ужгородському ліцеї №12

На виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 липня 2026 року за № 1078/46472), а також з метою забезпечення безпечного освітнього середовища, захисту прав здобувачів освіти та реалізації комплексного підходу до запобігання насильству,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) в Ужгородському ліцеї №12 Ужгородської міської ради Закарпатської області (Додаток 1).
2. Затвердити Порядок застосування заходів виховного впливу в Ужгородському ліцеї №12 Ужгородської міської ради Закарпатської області (Додаток 2).
3. Затвердити Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Ужгородському ліцеї № 12 (додається).
4. Затвердити План заходів щодо запобігання та протидії булінгу в Ужгородському ліцеї № 12 на 2026/2027 н.р. (Додаток 3).
5. Призначити відповідальним за прийом заяв, повідомлень про випадки булінгу (цькування) та координацію роботи з протидії насильству заступника директора з виховної роботи Кузьму С.М.
6. Заступнику директора з виховної роботи Кузьмі С.М.:

- Ознайомити педагогічний колектив з цим наказом та затвердженими Порядками під особистий підпис до 1 вересня 2026 року.

- Забезпечити створення та роботу Постійно діючої комісії з розгляду випадків булінгу, насильства та/або жорстокого поводження з дітьми в ліцеї.

7. Відповідальному за вебсайт ліцею та офіційні сторінки в соціальних мережах розмістити ці Порядки, а також правила подання заяв у відкритому доступі на офіційному вебсайті ліцею до 01.09.2026 року.

8. Практичному психологу Симчині О.В.:

- Забезпечити психолого-педагогічний супровід та реалізацію заходів виховного впливу щодо учасників освітнього процесу (кривдників, потерпілих, свідків).
- Впроваджувати просвітницькі та профілактичні програми, спрямовані на розвиток емоційного інтелекту та ненасильницьку комунікацію.

9. Класним керівникам 1–9 класів проводити постійну роз'яснювальну роботу серед здобувачів освіти та їх батьків (законних представників) щодо недопущення насильства, цькування та роз'яснення порядків подання повідомлень.

10. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор

Ярина ХАРИНА

З наказом ознайомлені:

ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В УЖГОРОДСЬКОМУ ЛІЦЕЇ №12 УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в Ужгородському ліцеї №12 Ужгородської міської ради Закарпатської області (далі — ліцей).

1.2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

- булінг (цькування) — психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу ліцею, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій;
- кривдник — учасник колективу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), стосовно іншого учасника цього колективу;
- насильство — будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), що вчиняється всупереч волі, бажання, без згоди постраждалої особи, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, і порушує її права, свободи, законні інтереси та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків;
- постраждала особа — учасник колективу, стосовно якого вчинено насильство;
- свідок — особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі будь-які обставини, що стосуються випадку насильства;
- учасники колективу — здобувачі освіти, працівники ліцею, інші особи, які в установленому законодавством порядку залучені до освітнього процесу.

1.3. Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

1.4. Положення цього Порядку поширюються на всіх учасників освітнього процесу ліцею.

1.5. Система запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у ліцеї визначається Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми, яке розробляється з урахуванням цього Порядку, а також:

- Типової програми унеможливлення насильства та жорстокому поводженню з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 року № 658;
- Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513;
- Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 року № 585;
- Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646.

Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми затверджується директором ліцею.

1.6. З метою забезпечення реагування на випадки насильства, зокрема булінгу (цькування), директор ліцею здійснює заходи, визначені пунктом 1.5 Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513.

1.7. Проявами, що можуть свідчити про випадок насильства, зокрема, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- невірноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття;
- вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення інформації сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- фото-, відео- та аудіоматеріали образливого змісту, фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- поширення інформації з метою заподіяння шкоди.

1.8. Про наявність ознак насильства може свідчити умисне вчинення одного з таких діянь:

- позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх та інших послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, поширення фото-, відео- та аудіоматеріалів знущань, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка небажана форма вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток, фото-, відео- та аудіоматеріалів сексуального (інтимного) змісту;
- будь-які небажані фізичні дії, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- вчинення іншого умисного діяння насильницького характеру.

1.9. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне (два і більше разів протягом 12 місяців) вчинення насильства стосовно дитини, яка є учасником колективу ліцею, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу.

1.10. У разі виявлення ознак насильства працівник ліцею зобов'язаний вчинити дії, визначені абзацами 1-4 частини третьої статті 10-1 Закону України «Про охорону дитинства».

II. Повідомлення про випадки насильства.

2.1. Особа, яка помітила прояви, які можуть свідчити про випадок насильства, чи виявила ознаки насильства стосовно учасника колективу, повинна повідомити про це (а постраждала особа може повідомити) директора ліцею шляхом подання заяви, скарги (далі — повідомлення).

У разі якщо у вчиненні насильства підозрюється директор ліцею, повідомлення подається засновнику (Ужгородській міській раді) або Управлінню освіти Ужгородської міської ради.

2.2. Повідомлення може бути подане в усній або письмовій формі, у тому числі анонімно.

Способи подання та отримання повідомлень у ліцеї (письмове повідомлення на ім'я директора, усна заява, телефонний зв'язок, електронний лист на офіційну пошту ліцею, спеціальна скринька для паперових повідомлень у приміщенні ліцею) визначаються Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

Про способи подання повідомлень про випадки насильства мають бути поінформовані усі працівники ліцею, здобувачі освіти, батьки неповнолітніх здобувачів освіти або їх законні представники.

2.3. Протягом однієї доби з дня надходження повідомлення про випадок можливого насильства директор ліцею зобов'язаний розглянути таке повідомлення.

2.4. У разі виявлення ознак насильства, визначених пунктом 1.8 цього Порядку, директор ліцею зобов'язаний:

1. невідкладно (у строк, що не перевищує трьох годин):

- повідомити про це батьків або інших законних представників дитини;
- письмово повідомити Ужгородське районне управління поліції ГУНП в Закарпатській області та Службу у справах дітей Ужгородської міської ради;
- за потреби викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;

2. не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення скликати засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія).

2.5. У разі не виявлення ознак насильства, визначених пунктом 1.8 цього Порядку, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства, після чого вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

2.6. Порядок формування і затвердження складу комісії, регламент її роботи, мета, завдання, принципи її діяльності, права і обов'язки членів комісії визначаються Порядком реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513.

Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили, і не є метою чи завданням комісії.

III. Запобігання та протидія насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в Ужгородському ліцеї №12

3.1. Система запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в ліцеї створена директором відповідно до Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 року № 658.

3.2. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в ліцеї є постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання насильству, зокрема булінгу (цькування), та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення проявів і ознак насильства, зокрема булінгу (цькування), та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів протидії насильству, зокрема булінгу (цькування), та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

3.3. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в ліцеї ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- партнерства та підтримки між педагогічним колективом ліцею і батьками (законними представниками) дитини;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та статуту ліцею.

3.4. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в ліцеї спрямована на:

- створення безпечного і здорового освітнього середовища в ліцеї;
- визначення стану, причин і передумов поширення в ліцеї насильства, зокрема булінгу (цькування);
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про насильство, зокрема булінг (цькування);
- формування в учасників колективу ненасильницьких моделей поведінки, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню).

**ПОРЯДОК
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ В
УЖГОРОДСЬКОМУ ЛІЦЕЇ №12 УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

1. Цей Порядок визначає заходи виховного впливу в Ужгородському ліцеї №12 Ужгородської міської ради Закарпатської області, що можуть застосовуватися до кривдників, постраждалих осіб і свідків насильства.
2. Заходи виховного впливу в ліцеї застосовуються з метою:
 - відновлення та нормалізації відносин між кривдниками, постраждалими особами і свідками насильства;
 - недопущення повторення випадку насильства;
 - загальної превенції випадків насильства.
3. Заходи виховного впливу мають забезпечувати корекцію поведінки кривдників, постраждалих осіб і свідків насильства, зокрема виправлення деструктивних реакцій та способів поведінки у міжособистісних стосунках.
4. Заходи виховного впливу до кривдників, постраждалих осіб і свідків насильства визначає комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія), склад якої затверджений директором ліцею.
5. Рішення комісії містить, зокрема:
 - мету, конкретні завдання, зміст, методи та форми заходів виховного впливу;
 - критерії визначення співвідношення між запланованими та отриманими результатами;
 - строки та суб'єктів, відповідальних за реалізацію відповідних заходів виховного впливу.
6. Комісія зобов'язана здійснювати моніторинг ефективності застосування заходів виховного впливу та у разі необхідності коригує їх.
7. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками ліцею, фахівцями Служби у справах дітей Ужгородської міської ради та Центру соціальних служб із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки насильства.

8. Психологічний та соціально-педагогічний супровід застосування заходів виховного впливу здійснюють у межах своїх посадових обов'язків практичний психолог та соціальний педагог ліцею, зокрема:

- діагностику рівня психологічної безпеки та аналіз її динаміки;
- розробку заходів психологічної підтримки постраждалої особи та їх реалізацію із залученням та за згодою батьків або інших законних представників дитини;
- розробку заходів психологічної підтримки кривдника та їх реалізацію із залученням та за згодою батьків або інших законних представників дитини;
- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
- розробку та реалізацію профілактичних заходів.

9. Діти, які вчинили булінг (цькування) або стосовно яких вчинено булінг (цькування), мають право на отримання послуги із соціально-психологічної реабілітації відповідно до пункту 22 Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585.

10. У разі, якщо рішенням суду особу, яка вчинила булінг (цькування), направлено для проходження програми, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 11 червня 2025 року № 294-Н, директор ліцею зобов'язаний сприяти проходженню такою дитиною відповідної програми.

За відсутності судового рішення про направлення особи, яка вчинила булінг (цькування), комісія може рекомендувати такій особі пройти відповідну програму на добровільній основі, а діти віком до 16 років можуть пройти таку програму за згодою батьків (інших законних представників дитини). Директор ліцею зобов'язаний сприяти проходженню такою особою відповідної програми.

11. Комісія може рекомендувати особам, які стали свідками або постраждали від насильства, зокрема булінгу (цькування), програми, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 06 червня 2025 року № 283-Н. Директор ліцею зобов'язаний сприяти проходженню такими особами відповідної програми.

СХВАЛЕНО

**рішенням педагогічної ради
(протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**наказом директора
Ужгородського ліцею №12
від «31» серпня 2026 року №142-од**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ ТА
ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ДІТЬМИ
В УЖГОРОДСЬКОМУ ЛІЦЕЇ №12**

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає механізми запобігання, виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти в Ужгородському ліцеї №12.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті», від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження», від 04.06.2025 № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами», від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти».

1.3. Метою Положення є забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми та створення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

1.4. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу.

II. Основні терміни

2.1. **Безпечне освітнє середовище** — сукупність умов у закладі освіти, що унеможливорюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення

неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

2.2. Насильство — це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Види насильства:

1) економічне насильство — форма насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

2) психологічне насильство — форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

3) сексуальне насильство — форма насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

4) фізичне насильство — форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

2.3. Жорстоке поводження з дитиною — будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

2.4. Булінг (цькування) — дії учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника освітнього процесу та яке порушує права, свободи, законні інтереси

потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

III. Завдання

3.1. Основними завданнями щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладі освіти:

запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

формування в працівників закладу освіти відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;

здійснення аналізу ситуації в ліцеї (фізичного та емоційно-психологічного середовища);

вироблення офіційної позиції закладу освіти щодо всіх форм насильства та інформування про неї всіх учасників освітнього процесу;

визначення обов'язків та відповідальності учасників освітнього процесу щодо створення та дотримання безпечної поведінки в закладі освіти;

забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

IV. Заходи щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми

4.1. Із метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в закладі освіти слід систематично впроваджувати наступні заходи:

1) превентивні заходи:

затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1;

затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2;

затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3;

інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу освіти з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в закладі освіти, упровадження заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;

врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під

час прийому на роботу працівників закладу освіти;

2) заходи з виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

організація доступних і безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;

оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми в закладі освіти;

3) заходи з навчання та підвищення обізнаності педагогічних працівників щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

організація інформаційних сесій для здобувачів освіти (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);

залучення батьків, інших законних представників дитини до діяльності закладу освіти (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);

4) заходи з моніторингу та оцінки виконання програми: регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);

збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу); аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

5) заходи з інформування (розміщення у доступних місцях у закладі освіти та на вебсайті інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

V. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

5.1. Працівники закладу освіти мають право на:

захист професійної честі та гідності;

захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Обов'язки адміністрації закладу освіти:

сприяти створенню безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною;

затвердити Положення, забезпечити його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним усіх працівників і здійснити контроль за його виконанням;

забезпечити здійснення заходів із ознайомлення працівників закладу освіти із Положенням до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи працівника з дітьми та молоддю;

розглядати усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною протягом однієї доби з

моменту надходження;

у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомити про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомити уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вжити заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»;

інформувати дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу освіти про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

забезпечити функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення;

сприяти проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;

не допускати до роботи осіб, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи (відповідно до статті 10 Закону України «Про охорону дитинства»);

під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт із дітьми, проводити опитування, яке може включати запитання ситуативного характеру щодо насильства або жорстокого поводження з дитиною, із метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження;

забезпечити проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для всіх учасників освітнього процесу з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми, що передбачає наступні напрями: розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства; методи профілактики булінгу серед дітей; використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами; надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми; порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності; дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства; алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з

дитиною;

взаємодіяти зі службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Педагогічні та інші працівники закладу освіти в разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язані:

вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

забезпечити здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, жорстокого поводження, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;

повідомити адміністрацію закладу освіти та одного з батьків або інших законних представників дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитину, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

сприяти в проведенні розслідування щодо випадків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти;

виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження у закладі освіти;

надати в разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

із метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною;

у разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться в присутності не менше однієї повнолітньої особи, окрім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

5.2. Здобувачі освіти ліцею мають право на:

якісні освітні послуги;

індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, запропонованих освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;

інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;

свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової та науково-технічної діяльності тощо;

особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти; безпечні та нешкідливі умови навчання; повагу людської гідності;

захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, жорстокого поводження, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;

отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та жорстокого поводження з дітьми, стала свідком або вчинила жорстоке поводження з дітьми.

Здобувачі освіти зобов'язані:

поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих; дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти;

повідомляти керівництво закладу освіти про факти насильства та жорстокого

поводження стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

5.3. Батьки або інші представники здобувачів освіти мають право: отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є), результати оцінювання якості освіти в закладі освіти та його освітньої діяльності;

подавати заяву директору про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно будь-якого іншого учасника освітнього процесу, вимагати невідкладного (протягом однієї доби з моменту надходження заяви) та неупередженого реагування на такі випадки;

отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних для таких осіб програм.

Батьки або інші законні представники здобувачів освіти зобов'язані: виховувати в дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

поважати гідність, права, свободи та законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

дбати про фізичне та психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

формувати в дитини культуру діалогу, культуру життя у

взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів і культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

настановленням та особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

VI. Відповідальність осіб, причетних до насильства та жорстокого поводження з дітьми

6.1. Особи, які вчинили насильство або жорстокість по відношенню до здобувачів освіти, притягуються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

6.2. Неповідомлення директором закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

6.3. Особу за вчинення насильства та жорстоких дій із дітьми можуть направити для проходження відповідної програми: за рішенням суду — строком від одного до трьох місяців; за відсутності судового рішення — на добровільній основі, а дітей віком до 16 років — за згодою законних представників дитини.

6.4. Законні представники дитини, яка постраждала або стала свідком від насильства або жорстокого поводження, мають право отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження нею відповідних програм.

VII. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладах освіти

7.1. Налагодження співпраці зі службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.

7.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню.

7.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні всіх учасників освітнього процесу щодо запобіганню насильству та жорстокого поводження.

7.4. Залучення представників служби у справах дітей, центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв щодо всіх видів насильства жорстокого поводження з дітьми.

7.5. Забезпечення взаємодії з місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги при проведенні спільних правопросвітницьких заходів щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженні з дітьми, а також спрямування осіб, що постраждали від насильства та жорстокого поводження, до найближчої точки доступу системи безоплатної правової допомоги з метою отримання правової інформації та консультації, а при необхідності, забезпечення представництва їх інтересів у суді.

VIII. Прикінцеві положення

8.1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Ужгородському ліцеї №12 затверджується наказом директора закладу освіти та є обов'язковими до виконання всіма учасниками освітнього процесу.

8.2. Усі учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Додаток 3
до наказу
Ужгородського ліцею №12
від 31.08.2026 р. № 142-од

**ПЛАН ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ В
УЖГОРОДСЬКОМУ ЛІЦЕЇ № 12 на 2026/2027 н.р.**

№ з/п	Вид роботи	Цільова аудиторія	Період виконання	Відповідальні
Первинна профілактика				
1.	Забезпечення інформацією сайт школи щодо застосування норм Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961	учні, батьки, вчителі	1 раз на семестр	психолог. ЗДВР
2.	Організація постійного чергування в місцях загального користування (їдальня, коридор, роздягальня, шкільне подвір'я) і технічними приміщеннями		Постійно	ЗДВР Інспектор СО
3.	Провести виховні години на теми «Права та обов'язки учнів», «Кримінальна відповідальність неповнолітніх», «Мої ідеали та цінності», «Керування емоціями», «Я і мої друзі», «Стосунки у колективі», «Конфлікти. Типи конфліктів. Знаходження	учні 5 -9 класів	Постійно	класні керівники 5- класів

	конструктивного виходу з конфліктної ситуації»			
4.	Робота з учнями, що перебувають на внутрішньо шкільному обліку: • індивідуальні бесіди, • спостереження, • відвідування уроків, залучення до участі в роботі гуртків та спортивних секцій, контроль за відвідуванням, залучення до позакласної роботи, • діагностика причин та запобігання правопорушенням.	учні	протягом року	класні керівники, психолог, педагог-організатор
5.	Створити комісію з розгляду випадків булінгу та оформити журнал реєстрації рішень комісії		до 04.09.2026	ЗДВР
6.	Оприлюднити на офіційному веб-сайті, дошці оголошень: -Телефон довіри; -Правила поведінки здобувачів освіти; -План заходів освіти, спрямованих на запобігання та протидію булінгу; -Процедури подання учасниками освітнього процесу заяв про випадки булінгу в закладі освіти; -Порядок реагування на випадки булінгу у закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу.	учасники освітнього процесу	вересень	Інспектор СОІ, практичний психолог, соціальний педагог, педагог-організатор, ЗДВР

7.	Місячник «Зупинимо булінг разом!»	учні, вчителі	16.11.2026- 16.12.2026	ЗДВР
8.	Міні-тренінг «Як навчити дітей безпечної поведінки в Інтернеті»	учні 1 – 4 класів	жовтень	вч. інформатики в початкових класах
9.	Провести місячник з протидії булінгу та насильства «Зупинимо булінг разом!»: Перегляд мультфільмів з коментуванням: Мультфільм «Жив собі чорний кіт»; Мультфільм «Про пташок» Мультфільм «Вірте у любов, вірте у Різдво», Мультфільм «Курка, яка несла всяку всячину», Виховні години: Стоп! Тут мій кордон або правила безпечної поведінки; Це - моя територія! Профілактика булінгу в учнівському колективі; Перегляд мультфільмів з коментуванням, щодо кібербулінгу: Мультфільм «Мобільні – це класно»; Мультфільм «Історія двох пар», Мультфільм «Ти також заблукав у цьому світі, як і я?»	учні 1-4 класів	листопад-грудень	Інспектор СОБ практичний психолог, класоводи.
10.	Акція «16 днів проти насилля» за окремим планом	учні 1-9 класів	листопад-грудень	практичний психолог, вчитель права, соціальний педагог, класні керівники, ЗДВР
11.	Круглий стіл для	вчителі	січень	ЗДВР

	педколективу «Безпечна школа. Маски булінгу»			
12.	Тренінг для учнів 7-9 класів «Як не стати учасником булінгу»	учні 7-9 класів	квітень	Інспектор СОБ
13.	Консультавання класних керівників з психологом з проблемних ситуацій.	класні керівники	протягом року	психолог,
14.	Круглий стіл для батьків «Поговоримо про булінг та кібербулінг»	батьки учнів 1-9 класів	впродовж року	класні керівники 1-9 класів інспектор СОБ
15.	Консультативний пункт «Скринька довіри»	учні, вчителі, батьки	протягом року	психолог
Вторинна профілактика				
1.	Розгляд заяв про випадки булінгу	індивідуально	за заявою	адміністрація школи
2.	Консультативні години	конфліктуючі сторони	за потребою	психолог

Додаток 2
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
------------------	--	-----------------------	---------------	-------------------	-------------	-----------------------------

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

ТИПОВА ФОРМА
первинного повідомлення про підозру
на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20__ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(вказати максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту;

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

☐ поінформовано відповідальну особу закладу;

☐ поінформовано батьків/інших законних представників;

☐ поінформовано службу у справах дітей;

☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

☐ інше: _____.

(підпис особи, яка заповнює
первинне повідомлення)

(дата)

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

☐ так, завжди;

☐ інколи;

☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

☐ з повагою;

☐ байдуже;

☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

☐ так;

☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

☐ так;

☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

(відкрите поле)

*Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.